Horizon.taal

Jaargang 43 - nummer 249

mei - juni 2011

Vlaamse Gebaren-taal

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.,
43ste jaargang.
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 fax: 03 234 54 33
Epost: horizon.taal#skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

IBAN-nummers van FEL:

IBAN BE66 0000 2653 3843
BIC: BPOTBEB1

Redactie:

Kimmie Spaapen

Medewerkers:

Lode Van de Velde, Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Kris Panis, Julia Litvinova, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

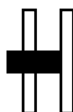
Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	12

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Een nieuw jaar, een nieuwe redacteur!

En ik had me geen beter tijdschrift kunnen wensen dan Horizontaal. Taal is een machtig wapen; Het verenigt, het vernietigt, het verandert, het verplettert, het verschilt, …

Als studente taalkunde merk ik vaak hoeveel problemen taal kan opleveren. Indien wij alle talen ter wereld zouden moeten leren om elkaar te verstaan, zouden wij levende computers moeten zijn.

Ik spreek intussen ongeveer 11 talen, waarvan maar een 6-tal vloeiend genoeg om te zeggen dat ik ze beheers. Ik kan me niet inbeelden dat ik er nog 5 meer zou leren, laat staan alles!

Daarom deze oproep: Verspreid het Esperanto!

Leer het, gebruik het, en beloon jezelf met alle voordelen die het met zich meebrengt. En maak deze wereld een beetje minder ingewikkeld. Voor jou, voor mij, en voor al die anderen.

Kimmie

INHOUD

Vlaamse Gebarentaal (VGT)

Iedereen heeft het wel eens opgemerkt of is er al mee in contact gekomen: dove personen die door middel van gebaren met elkaar communiceren: gebarentaal. Sinds 2006 erkent de Vlaamse overheid de Vlaamse Gebarentaal, of afgekort: VGT. Maar wat is dat eigenlijk: gebarentaal en Vlaamse Gebarentaal? Wel, de naam zegt al veel: het gaat om iets Vlaams, het heeft te maken met gebaren en, misschien minder voor de hand liggend, het gaat om een taal.

Gebarentalen zijn gestueel-visuele talen. Dat wil zeggen dat ze, in tegenstelling tot oraal-auditieve talen, geen gebruik maken van spreken en horen om de communicatie tot stand te brengen, maar wel van gebaren en andere gestuele componenten en van zien. Aangezien taal ontstaat waar er een communicatiebehoefte is, lijkt het logisch dat waar dove personen elkaar ontmoeten deze taal een visuele vorm aanneemt. Gedurende erg lange tijd heeft men aangenomen dat gebarentaal een primitieve vorm van communicatie was waarbij men uitbeeldde wat men bedoelde, vergelijkbaar met pantomime. In de jaren ’60 en ’70 van de vorige eeuw kwam er interesse voor het fenomeen gebarentaal vanuit de linguïstiek. Taalkundigen stelden vast dat gebarentalen een eigen lexicon (gebarenschat, vgl. woordenschat) hebben, en er ook sprake is van een grammatica.

catd mitchell

Bekijken we dit even op Vlaams niveau. In het verleden kwamen Vlaamse doven vooral met elkaar in contact in dovenscholen. Het is dan ook in en rond de Vlaamse dovenscholen dat VGT ontstaan is. Het onderwijs aan dove kinderen en jongeren is in Vlaanderen (België) provinciaal georganiseerd en voor een aanzienlijk aantal VGT-gebaren bestaan er provinciale varianten (vergelijkbaar met regiolecten of dialecten). Ondanks deze regionale varianten in het lexicon van VGT kan men VGT wel als één taal benoemen: de gelijkenissen en overeenkomsten in lexicon en grammatica zijn groter dan de verschillen. Hoewel je op dit moment nog niet echt van een standaardvariant van VGT kan spreken, is er toch duidelijk een spontaan standaardiseringproces gaande. De toenemende mobiliteit en stijgende toegankelijkheid van digitale media werken dit in de hand.

Wat er zich in Vlaanderen (België) afspeelt, heeft zich ook elders gemanifesteerd: waar doven elkaar ontmoeten ontstaan spontaan gebarentalen die zich verder ontwikkelen. Naast VGT is er dus ook Nederlandse Gebarentaal (NGT), British Sign Language (BSL), American Sign Language (ASL),Langue des Signes de Belgique-Francophone (LSBF) etc. De verwantschap tussen verschillende gebarentalen is niet dezelfde als die tussen gesproken talen. Het is niet omdat twee landen of regio’s dezelfde gesproken taal delen, dat ook de gebarentaal hetzelfde is. In Vlaanderen en Nederland gebruiken we het Nederlands als gesproken en geschreven taal, maar VGT is een heel andere taal dan NGT. Er is zelfs meer verwantschap tussen VGT en LSBF (de gebarentaal die men in Wallonië gebruikt) dan tussen VGT en NGT.

VGT is dus zeker geen universele taal, er is zelfs geen sprake van een universele natuurlijke

gebarentaal. Dat wil niet zeggen dat er geen pogingen ondernomen worden om een universele gebarentaal te ontwikkelen. Gestunois bijvoorbeeld een geconstrueerde gebarentaal die universeel zou moeten zijn, maar waarover erg weinig informatie terug te vinden is. De Dovengemeenschap lijkt dit Gestuno ook niet op te pikken. Op internationale congressen en ontmoetingen tussen doven wordt wel vaak gebruik gemaakt van International Sign (IS). IS is echter geen zelfstandige taal. International Sign is wat gebruikt wordt en ontstaat wanneer doven die verschillende gebarentalen als eerste taal hebben, over de (gaberen)taalgrenzen heen communiceren en de inbreng van de verschillende gesprekspartners is dan ook bepalend voor de specifieke vorm van IS die zo ontstaat.

Lexicon en Grammatica

Het lijkt interessant om toch kort iets te vertellen over de gebarenschat en de grammatica van VGT. Net zoals woorden bestaan uit kleinere delen, namelijk klanken of fonemen, bestaan gebaren ook uit kleinere onderdelen de gecombineerd worden. Voor gebarentalen spreekt men van vier parameters:

- de handvorm: de vorm die de hand aanneemt tijdens het gebaar, bijvoorbeeld de B-hand (zie infra: handalfabet);
- de beweging: beschrijft de beweging die gemaakt wordt (bijvoorbeeld cirkelbeweging);
- de oriëntatie: geeft aan hoe de handpalm en de vingers georiënteerd is/zijn tegenover het lichaam (bijvoorbeeld handpalm weg van het lichaam en vingers naar boven toe gericht)
- de articulatieplaats: geeft aan waar ten opzichte van het lichaam het gebaar geproduceerd wordt (bijvoorbeeld voor de borst).

Elk gebaar kan met een combinatie van deze parameters beschreven worden. Een wijziging in één enkele van deze parameters geeft een ander gebaar en kan dus ook een heel andere betekenis dragen, of resulteert in een gebaar zonder enige betekenis.
Gebaren kunnen ingedeeld worden in eenhandige gebaren en tweehandige gebaren. Bij de tweehandige gebaren valt een onderscheid te maken tussen tweehandige gebaren waarbij de twee handen actief zijn en tweehandige gebaren waarbij slechts één hand actief is en de andere passief is.

Een aantalgebaren is iconisch. Dat wil zeggen dat er een bepaalde link is tussen de vorm van het gebaar en de betekenis ervan. Een gebaar kan bijvoorbeeld refereren aan de vorm van het voorwerp, naar de manier waarom het vastgenomen wordt, naar hoe ermee bewogen wordt.

Gebarentalen of gestueel-visuele talen hebben net zoals oraal-auditieve talen grammaticale regels. De aard van de grammaticale regels verschilt sterk omdat de verschijningsvorm (beweging vs. klank) van de taal helemaal anders is. Een groot verschil bijvoorbeeld tussen de grammatica van een gesproken taal en een gebarentaal is de mate van simultaneïteit. Bij gebarentalen gebruikt men niet alleen de beide handen, maar ook het hoofd, gelaatsuitdrukkingen, de torso etc. waardoor er

catd mitchell

tegelijkertijd verschillende informatie kan worden meegegeven tijdens het gebaren. Om bijvoorbeeld van een mededelende zin een vraag te maken, zal de gebaarder tijdens het vormen van de manuele gebaren de wenkbrauwen omhoogtrekken. Dit gebeurt dus simultaan met de manuele productie. Ook de manier waarop de ruimte gebruikt wordt (de richting van de beweging van een gebaar bijvoorbeeld) kan aan een gebaar extra informatie toevoegen en dus extra betekenis creëren.

Vingerspelling

Er is ook een manier om de letters van het alfabet voor te stellen: vingerspelling of het handalfabet. Voor elke letter van het alfabet is er een handvorm en door die verschillende handvormen na elkaar te combineren kan men door middel van gebaren woorden spellen. Ook de handalfabetten die doven uit verschillende landen gebruiken, verschillen.

Sommige handalfabetten gebruiken één hand (bijvoorbeeld in Vlaanderen), andere gebruiken

catd mitchell

de twee handen (Brits) en nog andere gebruiken voor sommige letters één hand, voor andere letters twee handen (Italië).

Doven gebruiken vingerspelling in combinatie met gebarentaal, bijvoorbeeld om eigennamen te spellen. Personen en plaatsen die vaak vermeld worden in communicatie in een gebarentaal zullen al snel een zogenaamd "naamgebaar" krijgen. Maar eigennamen waarvoor er geen naamgebaar bestaat of waarvan het naamgebaar niet gekend is, kunnen weergegeven worden door middel van vingerspelling. Vingerspelling wordt ook gebruikt wanneer men het over een bepaalde term heeft waarvoor geen gebaar bestaat of waarvoor men het gebaar niet kent. Ook letterwoorden uit het Nederlands kunnen door middel van vingerspelling weergegeven worden (WC, OK, TV…).

Gebarentaal en d/Doofheid

De visie op gebarentalen als zouden dit primitieve vormen van communicatie zijn, heeft ook erg lang de visie op dove personen en op de Dovengemeenschap bepaald. Doofheid werd (en wordt vaak nog steeds) vooral gezien als een beperking (handicap) die verholpen moet worden, waarvan men moet proberen om de staat op te heffen. Je kan maar beter horend zijn dan doof. Men kan dit de medische benadering van doofheid noemen of de handicapvisie.

Deze visie heeft een enorme impact op de organisatie van het onderwijs aan dove kinderen en jongeren. Gedurende lange tijd had men in het dovenonderwijs geen aandacht voor gebarentalen en bood men voornamelijk oralistisch onderwijs aan, met de nadruk op spreken en spraakafzien.

Om de communicatie tussen doven en horenden te faciliteren, is men op een bepaald moment"gebarensystemen" gaan ontwikkelen die uit een afgesproken gebarenlexicon bestaan en die verder de grammaticale regels van een gesproken taal volgen. In Vlaanderen werd zo Nederlands met Gebaren (NmG) ontwikkeld. Dit is echter geen gebarentaal, maar een vorm van het Nederlands. Voor elk Nederlands woord is er een gebaar en de volgorde waarin de gebaren

geplaatst worden is dezelfde als in een Nederlandse zin. Gebarensystemen zoals NmG blijken echter weinig gebruikt te worden door doven. Niet verwonderlijk: de productie van een zin in NmG neemt veel meer tijd in beslag dan dezelfde zin in VGT. De simultaneïteit in de grammatica van gebarentalen bestaat niet in NmG (want NmG hanteert de Nederlandse grammatica) en de uitvoering van een enkel gebaar duurt langer dan het uitspreken van het overeenkomstige woord. NmG combineert dus de langzame lexicale elementen van de gebarentaal met de langzamere grammatica van de gesproken taal. In VGT vergtde productie van een zin wel ongeveer evenveel tijd als dezelfde zin in gesproken Nederlands.

Wanneer erkend wordt dat gebarentalen zelfstandige natuurlijke talen zijn van een bepaalde groep of gemeenschap, blijkt al snel dat de handicapvisie op doofheid te beperkend is. Een socioculturele visie op doofheid ziet dove personen in de eerste plaats als personen die een andere taal gebruiken, namelijk een gebarentaal. Een taalgroep impliceert ook cultuur en een gemeenschap en dat is ook wat men aantreft in Dovengemeenschappen: een gemeenschappelijke gebarentaal en een gedeelde Dovencultuur.

Als laatste nog een illustratie van het onderscheid in visie op doofheid. In literatuur rond doofheid, Dovengemeenschap , Dovencultuur, gebarentalen e.d. vindt men vaak de term “doof” met kleine d en “Doof” met hoofdletter D. “Doof” met hoofdletter verwijst naar een culturele doofheid, een culturele identiteit, daar waar “doof” met kleine letter verwijst naar een fysieke status, namelijk niet in staat om te horen of erg veel gehoorverlies hebben. Iemand die doof is hoort weinig of niets en iemand die Doof is gebruikt gebarentaal en ziet zichzelf als lid van een Dovengemeenschap, heeft een Dove identiteit.

Sign-Writing

Voor het onderwijs van gebarentalen of voor wetenschappelijk onderzoek naar gebarentalen is het belangrijk gebaren te kunnen neerschrijven. Er bestaat een aantal verschillende manieren om gebaren neer te schrijven. Voor wetenschappelijke doeleinden werden bijvoorbeeld StokoeNotation en Hamburg Notation System (HamNoSys) ontwikkeld. Beide systemen zijn erg uitgebreid en bijgevolg niet erg bruikbaar voor alledaags gebruik. In Vlaanderen wordt gebruik gemaakt van SignWriting (“Gebarenschrift”), een systeem dat ontwikkeld werd door Valerie Sutton. Zij ontwikkelde eerder al DanceWriting (Sutton was balletdanseres en ontwikkelde een manier om haar dansen neer te schrijven) en later dus ook SignWriting, een gebruiksvriendelijke manier om gebaren neer te schrijven.

Erkenning Vlaamse Gebarentaal

Sinds 2006 wordt Vlaamse Gebarentaal door de Vlaamse overheid erkend als de taal van de Vlaamse Dovengemeenschap. Dit jaar wordt de vijfde verjaardag van deze erkenning gevierd. In de week van 26 april (de eigenlijke verjaardag) zijn er tal van evenementen gepland. Onder andere zijn er op zaterdag 30 april verschillende initiatieven gepland in het Vlaams Parlement, waaronder workshops kennismaking met VGT. Op www.vlaamsegebarentaal.be staat alle nodige informatie.

Bart De Boiserie

Geraadpleegde werken en suggesties voor meer…

Op het net

Over VGT: http://www.vgtc.be,
http://gebaren.ugent.be,
http://www.vlaamsegebarentaal.be
Over de Vlaamse Dovengemeenschap:
http://www.fevlado.be
Over Sign-Writing: http://www.signwriting.org

In druk

- Van Herreweghe M. & Vermeerbergen M. 2004 *“30 vragen over gebarentaal in Vlaanderen en 29 antwoorden.”* Gent, Academia Press
- Vermeerbergen, M. & Van Herreweghe M. [Red.] 2008 “*Wat (geweest/gewenst) is. Organisaties van en voor doven in Vlaanderen bevraagd over 10 thema’s.”*Gent, Academia Press
- Wheatley M. &Pabsch Annika 2010 *“Sign Language Legislation in the European Union.”* Brussel, European Union of the Deaf

La Erikejo viert feest!

1971-2011

De Esperantovereniging van de Noorderkempen "la Erikejo" viert haar 40-jarig bestaan en nodigt je uit om dit mee te vieren ***op zondag 29 mei 2011 in Heide-Kalmthout .***

Locatie:

De kleine zaal van het Parochiecentrum Heide
(naast de kerk, Heidestatieplein 2920 Heide-Kalmthout,
op 50m van het station van Heide, spoorlijn 12 naar ESSEN).

Programma (zie ook achterzijde)

- 11u aankomst en ontvangst
- 11.30u Huldiging van Wim De Smet die 40 jaar geleden La Erikejo oprichtte en de jubilarissen, aperitief aangeboden door la Erikejo
- 12.30u gelegenheid om iets te eten: drankjes verkrijgbaar aan de bar, broodjes reserveren per e-mail of je eigen picknick meebrengen
- 13.30u bijpraten in de zaal of activiteiten naar keuze:
  - wandeling door de Withoefse Heide (1,5km) of met de auto naar het NEC Vroente / Bijenteeltmuseum en bezoek aan de tentoonstelling(en)
  - grote wandeling door de Withoefse Heide en het Grenspark "De zoom - Kalmthoutse heide" (7,5km / 2u)
  - fietstocht het Erikejopad: deelnemers krijgen een brochure van onze fietsroute (33km)
- 16u-... koffie met cake/gebak.

Avondmaal in een restaurant (voor diegene die nog niet naar huis willen. enkel met reservatie - meer informatie komt later op website)

Graag niet vergeten:

- mooi weer meebrengen
- laat ons weten dat je komt (voor aankopen aperitief / cake...)
- bezoek onze website voor de laatste gegevens:
  http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index_bestanden/Page1144.htm
  Info & reserveren: johan@solana.be
  (0497 474 412 - Johan Donckerwolcke)

La Erikejo festas!

1971-2011

La Esperanto Asocio de Noorderkempen "la Erikejo" festas sian 40-an ekziston kaj vin kore invitas kunfesti ***je dimanĉo 29 majo 2011 en Heide-Kalmthout.***

Loko:

La malgranda salono de Parochiecentrum Heide
(apud la preĝejo - Heidestatieplein 2920 Heide-Kalmthout - 50m de la stacidomo de Heide, fervojlinio 12 al Essen).

Programo: (vidu ankaŭ aliflanke)

- 11a alveno kaj akceptado
- 11.30a omaĝo al Wim De Smet kiu antaŭ 40 jaroj fondis La Erikejon kaj la jubileuloj, aperitivo oferata de la Erikejo
- 12.30a ebleco por tagmanĝi surloke: trinkaĵoj riceveblaj en trinkejo rezervu retpoŝte viajn sandviĉojn aŭ kunportu viajn propajn buterpanojn
- 13.30a babili kun samideanoj aŭ laŭ propra elekto:
  - promeno tra la Withoefse Heide (1,5km) aŭ aŭtomobile al NEC Vroente / Museo de abelbredado kaj vizito al ekspozicio(j)
  - granda promeno tra Withoefse Heide kaj la Limparko De Zoom - Kalmthoutse Heide (erikejo / arbaro 7,5km / 2h)
  - biciklado "Het Erikejopad": la biciklemuloj ricevas faldfolion pri nia biciklo-itinero (33km)
- 16a - ... kafo kaj kukoj.

Vespermanĝo en restoracio (por tiuj kiuj ankoraŭ ne volas hejmeniri. enskribiĝi antaŭe - pli da informoj venos poste je la retpaĝo)

Bonvolu ne forgesi:

- kunporti belan veteron
- averti nin ke vi venas (por aĉeti aperitivon / kukojn...)
- viziti la retpaĝon por la lastaj informoj:
  http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index_bestanden/Page1144.htm
  Info & rezervi: johan@solana.be
  (0497 474 412 - Johan Donckerwolcke)

Kalmthoutse Heide

Kalmthoŭta Erikejo (nl: Kalmthoutse heide) estas naturrezervejo kiu troviĝas grandparte en la municipo Kalmthout. Ĝi okupas pli malpli la duonon de la municipo. La areo estas bone prizorgata de la loka kaj flandra komunumoj. La Kalmthoŭta Erikejo estas parto de la limtransira parko "De Zoom". Tiu ĉi parko estas prizorgata de speciala komisiono en kiu estas reprezentataj kaj flandraj kaj nederlandaj organizaĵoj. http://www.grensparkzk.be/

Dit uitgestrekte heidegebied is de grote trots van Kalmthout. Het natuurreservaat maakt deel uit van een aaneengesloten natuurgebied dat zich aan beide zijden van de Belgisch-Nederlandse grens uitstrekt en een oppervlakte beslaat van ongeveer 3750 ha, het Grenspark 'De Zoom-Kalmthoutse Heide'. Vooral de ecologische en cultuurhistorische waarden maken het gebied uniek en de moeite waard om te behouden. De Withoefse Heide behoort ook tot dit reservaat, maar ligt door de omringende bebouwing en de drukke verkeersweg Putsesteenweg wat geïsoleerd van de rest van het gebied. In het reservaat zijn een aantal mooie wandelpaden uitgestippeld en bewegwijzerd met houten paaltjes. De meeste wandelingen vertrekken aan de parkeerplaats aan de Putsesteenweg, maar er bevinden zich ook enkele paden in het noorden van het natuurgebied, ter hoogte van Huijbergen (NL).

Natuureducatiecentrum (NEC) De Vroente en Bijenteeltmuseum ***Centro de naturedukado - Museo de abelbredado (€2)***
http://www.lne.be/organisatie/centra/de-vroente

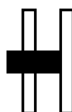
Het NEC De Vroente ligt aan de hoofdingang van de Kalmthoutse Heide en is één van de NME-centra van de Vlaamse overheid. Het is tevens het bezoekerscentrum voor het grenspark "De Zoom-Kalmthoutse Heide", 3750 ha groot, waar wandelaars en natuurliefhebbers terecht kunnen met al hun vragen. Het Bijenteeltmuseum vind je samen met de Dienst Toerisme en het NEC De Vroente aan de hoofdparking van de Kalmthoutse Heide.Het museum (inkom 2 euro) is een prachtig modern gebouw dat opgedeeld is in zeshoekige cellen, zoals de cellen van een honingraat. Elke cel vertelt een stukje van het bijenverhaal. Dankzij de doorzichtige kasten kan je met je neus tot bij de kleine zoemers. De gidsen leiden je graag rond in deze fascinerende wereld van nectar, stuifmeel en honing. Het museum wordt uitgebaat door de vzw Bijenteeltmuseum.

Fietstocht: een link naar onze Fietsroute "Het Erikejopad" komt nog op onze website. ***Biciklado: linko de nia biciklo-intinero ankoraŭ venos je:***
(http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index_bestanden/Page1144.htm)

Andere bezienswaardigheden in Kalmthout ***Aliaj vizitindajoj en Kalmthout*** http://www.kalmthout.be/Bezienswaardigheden.html.

Por rezervi sandviĉojn bonvolu kontakti Johan Donckerwolcke prefere retpoŝte (antaŭ vendredo 27/5/2011!) ***johan@solana.be***
Om broodjes te reserveren stuur voor vrijdag 27/05/2011 een mailtje naar johan@solana.be
(Johan Donckerwolcke, Heidestraat 24 2950 Kapellen - 0497 474 412)

SALUTON! DE HEIDI GOES

La du instruvojaĝoj al Indonezio (en 2009 kaj 2010), pri kiuj vi jam povis legi en pluraj revuoj, mesaĝoj kaj retejoj (ankaŭ en Horizontaal), havas kiel sekvon ke nun, duonan jarcenton post la unua kaj nura landa Esperanto-kongreso en Indonezio, estas denove centoj da komencantoj en Indonezio. Pluraj el ili estas tre lernemaj kaj aktivas, kaj jam ne plu estas komencantoj. Por ke ili spertu la etoson de la internaciaj Esperanto-renkontiĝoj kaj samptempe multon lernu, estus bone inviti kelkajn al Eŭropo ĉi-jare (kaj venontjare, eble eĉ pli, al Vjetnamio kaj Japanio).

Tri indonezianoj, nome Sabrina, junulino kiu kombinas studadon kaj instruadon kaj volas plu lerni Esperanton por povi instrui ĝin poste; Pryo, la tradukanto de lernu.net en la indonezian, kaj Ilia, la aktiva sekretariino de la ĝakarta E-klubo, estas pretaj veni al la ILEI-konferenco, al Universala Kongreso en Danio kaj al Somera E-Studado en Slovakio. Por tio estas kolektata mono ĉe Fonduso Dazzini de ILEI kaj Triamonda Kongresa Fondaĵo de UEA. Se ankaŭ vi volas partopreni en la realigado de ĉi tiu projekto, kiu multe helpos al la indonezia E-movado, ĝiru vian kontribuon al la menciitaj kontoj, kun la indiko "indonezianoj".

Same, entuziasma studento el Ĝakarto ŝatus iri al IJK. Li partoprenas la konkurson 'Partoprenu IJK-n' de TEJO. Vi povas helpi ĝirante vian kontribuon al la Fonduso 'Partoprenu IJK-n' de TEJO. Por pli da informoj, kontaktu min ĉe
<heidi.goes#gmail.com>.
Antaŭdankon, ankaŭ nome de la indoneziaj esperantistoj. Kaj grandan dankon al tiuj kiuj jam kontribuis!

Heidi Goes,
Belgio

PS:
Troveblas multaj informoj pri la vojaĝoj, kaj pri la historio de la indonezia Esperanto-movado en https://sites.google.com/site/esperantoenindonezio/

Maria Posenaer: bijna, maar nog niet helemaal vergeten...

In het Esperantofonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk (www.esperanto-kortrijk.info) bevindt zich een album met foto's en postkaarten van Maria Posenaer. In dit album en uit de beknopte Wikipedia-pagina (http://eo.wikipedia.org/wiki/Maria_Elworthy-Posenaer) kunnen enkele biografische gegevens gevonden worden: zij had de middelen om te reizen, zij was actief in feministische kringen, zij was mede-organisator van het wereldcongres te Antwerpen in 1911, zij vertaalde uit het Nederlands naar het Esperanto...

Er blijft echter nog heel veel onbekend. Onlangs kwam het fonds in het bezit van haar doodsbrief, waardoor wij nu eindelijk geboorte- en overlijdensjaar kennen: 1874-1956.

De literaire nalatenschap van Maria Posenaer bevindt zich in het Letterenhuis/AMVC te Antwerpen. Misschien een idee voor wie op zoek is naar een onderwerp voor een eindverhandeling?

Haar vader was Jozef Posenaer 1876-1935), een kunstschilder waarvan in veel Antwerpse huizen nog schilderijen hangen. In de Kroonstraat 43 te Borgerhout herinnert een gedenkplaat aan hem; hij kreeg in 1935 ook een straatnaam.

Dit jaar is het honderd jaar geleden dat hij een grote affiche ontwierp voor een reuzenstoet. Bij die gelegenheid wordt in het districtshuis van Borgerhout van zaterdag 3 september tot en met zondag 2 oktober 2011, in samenwerking met de familie Posenaer, het District Borgerhout en de Heemkundige Kring Gitschotelbuurschap, een retrospectieve gehouden met een vijftigtal werken.
Het is de eerste maal dat er over deze kunstenaar historisch onderzoek is gebeurd. Deze tentoonstelling en publicatie moeten als startpunt dienen voor verder onderzoek naar Posenaer en zijn tijdgenoten.

Roland Rotsaert

GEZOCHT: Boekbinder

Nieuwe schenkingen aan het Fonds

Het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet kreeg onlangs schenkingen van Heidi Goes en van de Gentse Esperantogroep. Als gevolg hiervan is o.m. de collectie van het belangrijke tijdschrift 'El Popola Ĉinio' nu eindelijk volledig.

Er blijft echter nog een schoonheidsfoutje. Omdat de bibliotheek al jaren geen budget meer heeft voor het inbinden van tijdschriften, blijft voorlopig één jaargang van El Popola Ĉinio oningebonden staan tussen de mooi ingebonden andere jaargangen.

Zijn er soms boekbinders onder de lezers?

Roland Rotsaert

Chinees - Engels - Nederlands

Een Nederlandse multinational met productievestingen in China had veel moeite om de in het Engels opgestelde mails uit China te begrijpen. Op voorstel van een softwareadviseur werden de mails in het Chinees geschreven en automatisch door Google naar het Engels vertaald. De verstaanbaarheid was plots veel beter.

(Anekdote verteld tijdens een seminarie over „Cloud Computing", februari 2011)

Studie over de kennis van het Engels

De EF English Proficiency Index is een initiatief van een internationale taalopleidingsorganisatie. Over een periode van drie jaar is gemeten hoe bedreven mensen in het Engels zijn aan de hand van een onlinetest waaraan twee miljoen volwassenen hebben deelgenomen. De Scandinavische landen en Nederland halen de beste score (meer dan 60).Een goed resultaat (tussen 50 en 60) halen o.m. België, Duitsland, Polen en Zwitserland. Een ander opmerkelijke bevinding: de meeste communicatie in het Engels gebeurt tegenwoordig tussen personen die het Engels niet als moedertaal hebben.

(Taalpost, www.ef.com/epi)

Monk

De computer een gedrukte tekst laten herkennen (OCR) is een alledaagse toepassing geworden. De Rijksuniversiteit Groningen, met medewerking van o.m. het Stadsarchief Leuven, wil nu hetzelfde bereiken met handgeschreven teksten. Het project „Monk" is nog in ontwikkeling; het publiek kan meehelpen om de computer te leren teksten herkennen. Misschien een nuttig alternatief voor televisiekijken?

(DEN-nieuwsbrief, www.archief20.org/forum/topics/speel-mee-met-monk-het)

Arabisch

Hoogbegaafde leerlingen met een leervoorsprong uit een school in Varsenare krijgen als vervanging van een deel van de „normale" lessen andere vakken, onder meer Arabisch. Dergelijke lesprojecten „in de breedte" verhinderen dat ze een nog grotere leervoorsprong krijgen en gedemotiveerd raken.

(Het Nieuwsblad, 1.4.2011)

Esperanto

Wetenschappelijk tijdschrift zoekt bijdragen

„Teleskopo" is een internet-tijdschrift dat éénmaal per jaar een reeks wetenschappelijke teksten in het Esperanto publiceert. Er verscheen reeds een nummer in 2009 en 2010. Nu worden de bijdragen verwacht voor de editie 2011.

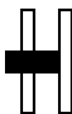
Meer informatie op www.teleskopo.com.

Statistiek over Esperanto-uitgaven

Tijdens de voorbije twintig jaar verschenen 4020 boeken in of over Esperanto, waarvan 31 % vertalingen naar het Esperanto. Is dat een groot of klein percentage? Alexander Korĵenkov maakte een vergelijking met Russische, Finse en Duitse statistieken..

(ehist, sezonoj.ru)

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto doorgaan. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"

http://esperanto-antwerpen.weebly.com/

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek: http://esperanto-antwerpen.weebly.com/

06 mei: Manuel Halvelik: "Grondslagen van de Macrocosmos in een revolutionair nieuw perspectief."
De laatste voordracht van de driedelige reeks:
De Theorie van Alles

13 mei: * 19.40 !! Vera Barandovska-Frank (Duitsland) "Vrouwen ontwerpen een taal". Over vrouwen die een plantaal ontwikkelden.

20 mei : Diemante Anicxiene (Litouwen/België): De geschiedenis van Litouwen

27mei: Vladka Chvatalova (Tsjechië/België): Een rondreis door Benin, Togo en Ghana. Vladka vertelt over haar derde reis in de West-Afrikaanse esperantowereld.

Juni:

03 juni: Bernard-Regis Larue: Zal de hemel op ons hoofd vallen? 2l
In deze tweede voordracht zullen we horen over mogelijke problemen met meteorieten. Regelmatig veroorzaken ze verwoestingen. Grotere, al volledige asteroпden, groeven kraters op onze aarde. Zulke val was waarschijnlijk de oorzaak van het verdwijnen van de dinosauriлrs, onrechtstreeks dus van ons verschijnen. Niet alleen in de prehistorie gebeurden dergelijke rampen, zelfs in de 20e eeuw. Nu let men dus altijd op asteroпden.

10 juni: Eddy Raats: De Esperanto-organisatie MAS (Mondiaal Sociale Assemblee) is op de eerste plaats een discussieforum en heeft een sterke band met Le Monde Diplomatique in Esperanto.De tweede kant van de organisatie is de MAS-uitgeverij.In nauwelijks 3 jaar kwamen er 50 nieuwe titels uit.Het doel van de MAS-uitgeverij is Esperantisten te helpen die goede teksten hebben maar niet weten hoe ze uit te geven en te verspreiden.Mas heeft niet de bedoeling winst te maken, integendeel het vecht om een financieel evenwicht te behouden.De overtuiging van de schrijver is niet belangrijk, inhoud en stijl wel.Het boekje "Het Park" van een cubaans auteur is kandidaat voor het "Kinderboek van het Jaar".

17 juni: In 2010 was Maarten Deprez gedurende verschillende maanden vrijwilliger in het Braziliaans gezinsvervangend tehuis "Bona Espero".Hij zal spreken over de het dagelijks leven, over de grote en kleine uitdagingen en natuurlijk over de zware savannebrand die hij er meebeleefde.Ook zal hij zijn - niet te abstracte - visie geven over hoe men het fenomeen Bona Espero kan verstaan.Voor Maarten zou het interessantste deel van de avond een discussie over het tema zijn...

24 juni: Pieter-Jan Doumen: Waar ooit Troje lag....

BRUGGE

Hou onze webstek
www.esperanto-brugge.weebly.com in het oog
voor de komende activiteiten of vraag meer
informatie via: heidi.goes#gmail.com.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maelbeek.
Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk#skynet.be

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent

Zaterdag 28 mei:
onze jaarlijkse zoektocht vanuit het Vredeshuis Sint-Margrietstraat.

Zaterdag 25 juni:
stadswandeling door Gent onder leiding van Jacques Huys.

KALMTHOUT - La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

Zondag 29 mei:
La Erikejo viert zijn 40-jarig bestaan

Donderdag 16 juni:
wandeling Kortenhoef

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

Woensdag 11 mei: Vespero 3000: Toneelspel

Woensdag 25 mei: vervolgcursus

Woensdag 8 juni: Vespero 3000: Over het Ido

Woensdag 25 juni: Infostand op Zycalo (De Langste Dag) op de Grote Markt van Leuven

OOSTENDE - La Konko

Meer info: Marc Cuffez, voorzitter via 0486 362365 of marc.cuffez#telenet.be; Flory Witdoeckt, ondervoorzitter via 059 702914 of flory2#witdoeckt.be

Cursus voor gevorderden: elke maandag 14u30-16u30 (niet op 13 juni)

Gespreksavonden: op woensdag 19u-21u: 11 en 25 mei en 8 juni

Voordracht: Senegal door Yola Steyaert over haar reis door Senegal in februari 2011: maandag 16 mei om 17u

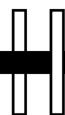
Plaats: Vercamerschool, Northlaan 14

Viering einde werkjaar: woensdag 22 juni om 19u met een etentje in Restaurant New Parigino (Petit Paris)

TIENEN – La Hirundo

http://home.tiscali.be/lahirundo/
I*nfo:* Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.
Tel en fax: 016 / 81 52 46, bert.boon#skynet.be

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen#esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 675178 , heidi.goes#gmail.com
BRUSSEL H. Falk, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk#skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent#esperanto.be
KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms#hotmail.com
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: piet.glorieux#gmail.com
- Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris#unitedtelecom.be.
LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters#skynet.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain#skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* <http://www.lahirundo.be>
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen,Tel en fax: 016 / 81 52 46, e-post: post#lahirundo.be
TURNHOUT Maria Dom, e-post: de.groot-dom#telenet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Afdeling Alkmaar. Bert Klijn, Klipper 119, 1721 GW Broek op Langedijk, Tel 0226-314183, E-post: esperanto.alkmaar#gmail.com
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Contact:* Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE Corrie Kwantes, Marnixstraat 57, 2023 RB Haarlem, Tel 023-5276561.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus#zonnet.nl
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/*La Migranto* Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam.
TERNEUZEN Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
ZAANDAM J.K. Hammer Taxusstraat 7, 1505 AA Zaandam Tel 075-6166931. E-post: ko.hammer#planet.nl
ZEELAND S.P. Smits, Lange Noordweg 3, 4453 RC 's-Heerenhoek, Tel 0113-351456. E-post: spsmits#hotmail.com
ZEEUWS-VLAANDEREN: Det Koning, van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tel.: 0115 – 694 670, E-post: det#digitalplaygrounds.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. Epost: info#fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 Epost: fleja#esperanto.be.
ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba#telenet.be
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL) Stein Hautekees, Rue des Rèches 20, B-5530 Yvoir, post#sel-belgio.be Zie ook: www.sel-belgio.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. Epost: mardelforge#brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.
Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, T: 050-5718842, E: sekretario#esperanto-nederland.nl
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. Epost: uea#inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo#yahoo.com
Ondervoorz.:	Flory Witdoeckt, Wapenplein 17 - 8, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory2#witdoeckt.be
Penningm.:	Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere#esperanto.be
Secretaris:	Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, marc.cuffez#telenet.be
Bestuurslid:	Walter van den Kieboom, Wapenplein 17 - 8,, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid:	Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459, 2140 Borgerhout, h.vdsteen#scarlet.be
Bestuurslid:	Yves Nevelsteen, Maaltebruggestraat 165a, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves#ikso.net

ISSN-0772-540X afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

Kiel Vaglumo

Willem Elsschot

Vaglumo
Willem Elsschot

Antaŭ50 jaroj mortis Willem Elsschot, unu el la plej famaj flandraj verkistoj de la pasinta jarcento. Okaze de tiu jubileo, Flandra Esperanto-Ligo eldonis la verkon “Kiel Vaglumo” (Het dwaallicht) en traduko de Bert Boon.

“Kiel Vaglumo” estas aspekte maldika libro 56-paĝa, sed enhave ĝi estas novelo plurtavola ... La tavoloj sin kaŝas, ĝis la leganto atingas iun tavoloŝlosilon, kiun li nur per tre atenta legado malkovros.

Eldonjaro: 2010
Tradicia bindita versio: formato 135 x 205 mm, 56 paĝoj, ISBN: 978-90-77066-45-4;
prezo ĉe FEL: 10,00 EUR + afranko.

Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, Antwerpen, Belgio.
Rete: www.retbutiko.net - retbutiko#fel.esperanto.be